

6 Şubat Kahramanmaraş Depremi ve Sahra Hastaneleri

The February 6 Kahramanmaraş Earthquake and Field Hospitals

Nedim UZUN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Gaziosmanpaşa Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi, Acil Tıp Kliniği, İstanbul, Türkiye

Yazışma adresi: Nedim UZUN ✉ nedimuzun@gmail.com

ÖZ

6 Şubat 2023'te meydana gelen Pazarcık-Kahramanmaraş depremi, bölgeyi önemli ölçüde etkilemiş, yüksek can kaybı ve önemli altyapı hasarı ile sonuçlanmıştır. Bölgede 35 sahra hastanesi kurulmuştur. Sahra hastaneleri, sağlık altyapısının hasar gördüğü durumlarda ve etkilenen nüfusa tıbbi yardım sağlamada çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu hastaneler uluslararası yardım kuruluşları tarafından da kurulabilmektedir ve Kahramanmaraş depreminde de bu kuruluşların sahra hastaneleri aktif rol almıştır. Türkiye'de bu hastanelerin mevzuatsal altyapısında eksiklikler olmakla birlikte rollerinin iyileştirilmesine yönelik standardizasyon ve planlamanın bilimsel bilgiler ışığında mevzuatsal olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Deprem sonrası sağlık hizmetlerinin devamında kritik rolü olan bu hastanelerin hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik etkili stratejiler geliştirmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Deprem, Kahramanmaraş, Sahra hastanesi

ABSTRACT

The Pazarcık-Kahramanmaraş earthquake, which occurred on February 6, 2023, had a significant impact on the region, resulting in high loss of life and significant infrastructure damage. A total of 35 field hospitals have been established in the region. Field hospitals play a crucial role in situations where the healthcare infrastructure is damaged and in providing medical assistance to the affected population. These hospitals can also be established by international aid organizations and the field hospitals of these organizations took an active role in the Kahramanmaraş earthquake. Although there are deficiencies in the legislative infrastructure of these hospitals in Turkey, it is thought that standardization and planning for the improvement of their roles should be regulated in the light of scientific information. More research is needed to develop effective strategies to improve the service quality of these hospitals, which have a critical role in the continuation of post-earthquake health services.

KEYWORDS: Earthquake, Kahramanmaraş, Field hospital

GİRİŞ

6 Şubat 2023'te meydana gelen Pazarcık-Kahramanmaraş depremi, bölgeyi önemli ölçüde etkilemiş, yüksek can kaybı ve önemli altyapı hasarı ile sonuçlanmıştır (1). Resmi verilere göre Sağlık Bakanlığı'na bağlı 27, 6 üniversite ve 9 da özel hastane olmak üzere toplam 42 hastane binasının ağır ve orta hasar gördüğü bildirilmiştir. Bununla birlikte bölgede 35 sahra hastanesi kurulmuştur (4).

Sahra hastaneleri, sağlık altyapısının hasar gördüğü durumlarda ve etkilenen nüfusa tıbbi yardım sağlamada çok önemli bir rol oynamaktadır (9,11). Özellikle depremin ilk günlerinde hayat kurtarıcı rol üstlenmektedir (8). İlk 48 saat içerisinde dışarıdan hiçbir destek almadan İleri Travma Yaşam Desteği verebilen hastaneler, 3. günden 15. güne kadar rutin acil sağlık ve tıbbi takip hizmetleri verebilenler ve kullanılamaz durumda olan hastanelerin yerine iki aydan iki yıla kadar hizmet verebilecek tam donanımlı hastaneler olmak üzere sahra hastaneleri

hizmet süresine göre Dünya Sağlık Örgütü tarafından üçe ayrılmaktadır (10).

Kreiss ve ark. Haiti depreminden 89 saat sonra İsrail Sahra Hastanesi'nin tam olarak faaliyete geçtiğini ve gelişmiş tıbbi bakım sağlayabildiğini bildirmiştir (7). Uluslararası afet müdahalesi konusunda deneyimli uluslararası yardım kuruluşları ve personeli ile etkili işbirliğinin daha iyi tıbbi bakım sağlayabileceği iddia edilmektedir (6). Kahramanmaraş depreminde de uluslararası yardım kuruluşlarının kurduğu sahra hastaneleri aktif rol almıştır (3,5).

Türkiye'de sahra hastaneleri ile ilgili mevzuat düzenlemesine ihtiyaç vardır. Bu konuda ilk resmi yazı Kahramanmaraş depremi sonrasında Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmıştır (2). İdari işleyişin nasıl olacağı ve verilecek hizmetler tanımlansa da sahra hastanelerinin fiziki altyapı, tıbbi cihaz donanımı, personel planlaması, lojistik vb. standartları hususunda eksiklikler devam etmektedir. Afet durumunda hem kamu hem de sivil yardım kuruluşlarının kuracağı sahra hastanelerinin etkili ve verimli çalışabilmesi için uluslararası standardizasyona ihtiyaç vardır.

Sonuç olarak, sahra hastanelerinin deprem sonrası sağlık hizmetlerinin devamı hususunda kritik rolü vardır. Literatürde sahra hastanelerinin deprem sonrası sağlık hizmet sunumundaki rolü ve eksiklikleri konusunda yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu hastanelerin deprem sonrası sağlık hizmeti sunumundaki rollerini iyileştirmeye yönelik standardizasyon ve planlamanın bilimsel bilgiler ışığında mevzuat olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Sahra hastanelerinin hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik etkili stratejiler geliştirmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

■ KAYNAKLAR

1. Dal Zilio L, Ampuero JP: Earthquake doublet in Turkey and Syria. *Communications Earth & Environment* 4(1):71, 2023
2. <https://khgm.saglik.gov.tr/Eklenti/45508/0/sahra-ek-hizmet-birimleri-isleyis-dagitim-yazisipdf.pdf>
3. <https://www.samaritanspurse.org/article/emergency-field-hospital-opens-amid-devastation-in-turkey/>
4. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>
5. <https://www.yenisafak.com/gundem/uluslararası-doktorlar-derneği-hatayda-sahra-hastanesi-acti-4520000>
6. Kapucu N: Collaborative governance in international disasters: Nargis cyclone in Myanmar and Sichuan earthquake in China cases. *Int J Emergency Management* 8(1):1-25, 2011
7. Kreiss Y, Merin O, Peleg K, Levy G, Vinker S, Sagi R, Abargel A, Bartal C, Lin G, Bar A, Bar-On E, Schwaber MJ, Ash N: Early disaster response in Haiti: The Israeli field hospital experience. *Ann Intern Med* 153(1):45-48, 2010
8. Pretto EA, Angus DC, Abrams JI, Shen B, Bissell R, Castro VMR, Sawyers R, Watoh Y, Ceciliano N, Ricci E; Disaster Reanimatology Study Group: An analysis of prehospital mortality in an earthquake. *Prehosp Disaster Med* 9(2):107-117, 1994
9. Tekin E, Bayramoglu A, Uzkeser M, Cakir Z: Evacuation of hospitals during disaster, establishment of a field hospital, and communication. *Eurasian J Med* 49:137-141, 2017
10. WHO-PAHO Guidelines for the Use of Foreign Field Hospitals in the Aftermath of Sudden-Impact Disasters. Washington, DC: Pan American Health Organization, 2003 Available from: <http://www.who.int/hac/techguidance/pht/FieldHospitals-Folletto.pdf>
11. Yalbaz İS, Dündar G: Afet-Aciliyet Yönetim Sürecinde Sahra-Acil Durum Hastaneleri ve Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Fakültesi Bölümü, 2008